

VERRADEN

Inhoud

Woord vooraf 7

1. Het telefoontje 9
2. Wat was er met Judy gebeurd? 15
3. Familie-erfgoed 24
4. Het onderzoek begint 33
5. Heidi 43
6. Wat geloof ik? 48
7. Het onderzoek gaat verder 58
8. Het verbond 67
9. De spanning stijgt 76
10. Wat is er gebeurd met de eerste gelovigen? 82
11. De crisis 93
12. De beslissing 100
13. Het gezin herenigd 103
14. De laatste vraag 107
15. Hoe moet ik nu leven? 112
16. Sindsdien 120
 - Bijlage: De crisis om te zijn wie we moeten zijn 126
 - Een aantal profetieën nader bekeken 133
 - Tekstverwijzingen/Noten 143
 - Literatuur 144

Het telefoontje

Het telefoongesprek dat het leven van al mijn gezinsleden volkomen ondersteboven keerde, kwam binnen om half elf 's avonds op een zondagavond.

Onze dochter was aan de lijn, Judy. Ze was 21 jaar en studeerde aan de universiteit van Boston. Toen de telefoon ging, stond Ethel, mijn vrouw, onder de douche.

‘Hallo Pa, ik ben het, Judy. Hebt u tijd om te praten?’

‘Zeker wel, meid. Is alles in orde?’

‘Met mij is het best, Pa. Maar wat ik te zeggen heb, is erg belangrijk.’

Er was een vreemde klank in Judy's stem. Ergens in mij begonnen de alarmbellen te rinkelen. Er was iets mis. ‘Wat is er dan, Judy? Wat is er gebeurd?’

‘Schrik nou niet, Pa. Alles is goed met me. Maar ik probeer jullie de hele dag al te pakken te krijgen. Kan Ma het andere toestel nemen?’

‘Je moeder staat onder de douche.’

‘Nou ja, dan kunt u het haar later wel vertellen.’

‘Ik luister, Judy.’

‘Pa, ik heb jullie een lange brief geschreven. Ben er dagen mee bezig geweest. Vanochtend heb ik hem afgemaakt en ik heb hem vandaag al tien keer overgelezen. Maar ik kan hem niet posten. Ik wil jullie geen pijn doen. Dit is het moeilijkste wat ik ooit heb geprobeerd. Ik wil u de brief nu voorlezen. Mag dat, Pa?’

Ik zette een hele serie negatieve gedachten van me af, die

door mijn hoofd ging: ze was zwanger... ze was weggelopen en stiekem getrouwd... ze was met de politie in aanraking gekomen... ze was van de universiteit gestuurd. Maar omdat Judy zo'n fijne dochter was – zo volwassen en verstandig – waren al deze gedachten even onzinnig. Ik dwong mijzelf om kalm te blijven.

'Judy, wacht even voordat je begint te lezen. Dan kan ik pen en papier pakken om aantekeningen te maken.'

Ethel was nog steeds in de badkamer, dus ik pakte een potlood en een kladblok en ging terug naar de telefoon om Judy's nieuws aan te horen.

'Ik ben klaar, Judy.'

Mijn dochter aarzelde en verontschuldigde zich toen opnieuw voor wat ze me ging vertellen. Ze sprak nu heel snel en ik voelde mijn hart in mijn keel kloppen als reactie op haar gespannenheid.

Ik wist dat ik zo gespannen was omdat onze gezinsband zo hecht was. Wij deelden lief en leed met elkaar. Ethel en ik waren altijd trots geweest op onze dochter. Judy's hoofdvak was buitengewoon onderwijs; zij leerde werken met gehandicapte kinderen.

Judy was begonnen aan de Universiteit van Maryland, slechts een half uur rijden van huis. Ze had anderhalf jaar op de campus gewoond in rumoerige studentenflats, maar ze voelde zich opgejaagd. In januari stapte ze over naar de Universiteit van Boston, waar ze een eigen flatje had gehuurd. Ze had ons verteld dat het in Boston veel beter ging.

Op dat moment, in het vroege voorjaar van 1975, voelde ik mij beter dan ooit. Op de leeftijd van 50 jaar was ik zeer succesvol als makelaar in levensverzekeringen. Ik had een geweldige vrouw, een fijn gezin en een prachtig huis. Alles in mij verzette zich plotseling tegen het schokkende nieuws, dat ik van mijn dochter verwachtte te horen.

‘Lieve Ma en Pa,’ begon ze. ‘Het is moeilijk voor me om deze brief te schrijven, omdat ik zoveel van jullie houd. Ik heb nog nooit een gezin ontmoet waar ze zo vertrouwelijk met elkaar waren als wij...’

Verdoofd luisterde ik hoe Judy tot in detail beschreef wat ze zo fijn vond aan ons gezin: dat we als ouders handelden in overeenstemming met onze woorden, dat we eerlijk waren tegen elkaar, dat ze het zo fijn had gevonden om op te groeien in een huis waar liefde en vrede heersten en dat ze dankbaar was voor de opvoeding, die we haar hadden gegeven.

Toen ze vervolgens een recente periode van eenzaamheid beschreef, kneep ik harder in de telefoon. Maar ze had de eenzaamheid opgelost door een baantje te nemen bij een telefonische hulpdienst, waar ze de gelegenheid had om mensen in nood te helpen via de telefoon. Er volgde een lang verhaal over een man die bijna zelfmoord had gepleegd. Daarbij vertelde ze hoezeer ze het gevoel had gehad tekort te schieten in het gesprek met die man. Maar ze had collega’s die meer ervaring hadden en andere gezichtspunten. Ze hadden de mensen ook meer te bieden dan zij.

Daarna begon ze over Dick te vertellen. Dick geloofde in de Bijbel, zei ze. Hij werkte ook bij de hulpdienst. Zij waren bevriend geraakt. Dick praatte veel met Judy over de Bijbel, en toen Judy uitlegde dat ze de Bijbel nooit gelezen had en er zelfs niet een bezat, nam hij er één voor haar mee. In de loop van de tijd noemde Dick haar regelmatig dingen die ze zou moeten lezen, en dan zocht ze die passages op.

‘Ik heb lange gesprekken met Dick gehad, Pa, en door wat ik leerde uit die gesprekken en las in de Bijbel en door een heleboel andere dingen... nou ja...’

Ik hield mijn adem in terwijl zij probeerde zich goed te houden.

‘Nou, ik ben ook gelovig geworden.’

Er viel een langdurige stilte.

‘Wat houdt dat in, Judy?’

‘Het houdt in dat ik in God geloof. Ik geloof dat de Bijbel het Woord van God is, en (een lange pauze) ik geloof dat Jezus de Messias is!’

Ik was sprakeloos.

Veel ouders zouden blij zijn geweest met Judy’s woorden, maar ik werd erdoor verpletterd.

Wij zijn Joods, ziet u!

Het noemen van de naam van Jezus is al onplezierig genoeg. Overwegen of Hij de Messias is, is iets wat we gewoon niet doen. Wie als Jood gelooft dat Jezus de Messias is, verradt ons volk, sluit zich aan bij de vijand en ontheiligt de nagedachtenis van al onze voorouders van de laatste tweeduizend jaar.

Hoe kon Judy ons dit aandoen?

Ik voelde de woede in mij opborrelen. Mijn eerste reactie was om haar de huid vol te schelden. Ik had de woorden al klaar toen er een andere stem in me zei: *Niet vijandig worden. Houd het gesprek open. Judy is gehersenspoeld. Het is maar een gril. Zij houdt van je en jij van haar. Laat dit gesprek niet in boosheid eindigen. Blijf van haar houden ondanks deze dwaasheid, dan zal ze tot bezinning komen.*

En dat deed ik ook. Hoewel ik inwendig duizend doden stierf, hield ik het gesprek open door vragen te stellen en geen, veroordeling uit te spreken. ‘Luister eens, meid,’ zei ik ten slotte. ‘We kunnen deze kwestie vanavond toch niet oplossen. Over een paar weken kom je thuis voor de paasvakantie. Ik beloof je dat we dan genoeg tijd zullen hebben om te praten. Dan kun je ons wat meer vertellen. We moeten het hier nu maar bij laten en de zaak eerst laten bezinken. Is dat goed?’

Ik hoorde een zucht. Toen viel er een lange stilte. Daarna haalde Judy diep adem.

‘Best, Pa. Ik houd van jullie. Welterusten.’

Ik legde de telefoon neer, volkomen uitgeput.

Intussen was Ethel allang onder de douche vandaan. Ze kwam de zithoek binnen nadat Judy en ik ongeveer tien minuten gesproken hadden, en ze had mijn helft van het gesprek grotendeels gehoord. Toen ik ophing, was ze erg bleek en erg kwaad.

Toen ik haar begon te vertellen wat Judy had gezegd, stond ze plotseling op en rende de keuken in. Ik hoorde hoe ze tegen zichzelf praatte en in haar boosheid met potten en pannen smeed. Ik moest naar haar toe gaan en proberen haar te kalmeren.

Toen ik de keuken binnenkwam, keek ze mij in ontzetting aan. ‘Waar zijn we verkeerd gegaan? Heeft een moeder of vader ooit meer van een kind gehouden dan wij van Judy? Hoe kan ze ons dit aandoen?’

Toen begon Ethel te huilen. Ik kan er niet tegen als mijn vrouw huilt. In de 27 jaar dat we getrouwd zijn, is het maar hoogstzelden gebeurd. Als het gebeurde, was ik er kapot van. Nu ik zag dat ik niet in staat zou zijn haar verdriet weg te nemen, werd mijn eigen woede opnieuw aangewakkerd.

In verschillende opzichten was datgene wat Judy had gedaan, nog erger voor Ethel dan voor mij. Hoe vertrouwelijk mijn relatie met Judy ook was, die van Ethel was nog intiemer. Als u ooit hebt liefgehad en bemind bent, zult u de diepte van die relatie begrijpen. Ethel had zichzelf volkomen gegeven voor Judy. En dit was de manier waarop Judy het haar vergold. Wat moet je doen met een kind dat niet alleen jou, maar haar hele volk de rug toekeert?

Die nacht werd er bij ons thuis maar weinig geslapen.

De volgende ochtend belde ik vanuit mijn kantoor een rabbin die ik kende, en ik stortte de gebeurtenissen van de vorige avond over hem uit. Zijn antwoord verminderde de spanning en bracht nieuwe hoop.

‘Nou Stan, kalm een beetje. Zo erg is het niet. Judy heeft een emotionele ervaring gehad. Maar over een paar weken komt ze thuis, en dan kun je de zaak rechtstreeks afhandelen. Ze is een goed Joods meisje. Jij houdt van haar en zij van jou. Ze komt heus wel tot bezinning, als je maar redelijk met haar praat. Het zou erger kunnen zijn, weet je. Ze zou verslaafd kunnen zijn aan drugs of zoiets. Het komt heus wel goed.’

Door die verzekering ontspande ik een beetje en ik belde Ethel om te vertellen wat hij had gezegd. Kennelijk had hij zoiets al eerder meegemaakt en hij wist veel beter hoe je ermee om moest gaan dan wij. Misschien zou Judy alweer normaal zijn tegen de tijd dat ze thuis kwam. Wat had het voor zin om je zorgen te maken? *Dat komt later wel*, zei ik tegen mezelf.

In de twee weken die daarop volgden, probeerde ik mij op mijn werk te concentreren; toen was het tijd om Judy van het vliegveld te halen.